

BIPOLARTEAMET PÅ ØSTMARKA

Brosjyren er laget i regi av bipolarteamet, avd Østmarka, St.Olavs Hospital ved overlege PhD Anne Engum.

Sist revidert: Mars 2021

Ved utskrift: Farger, dobbeltsidig utskrift, vend på kortsida

For mer informasjon om bipolar lidelse:

Helsenorge.no:
<https://helsenorge.no/sykdom/psykiske-lidelser/bipolar-lidelse>

Retningslinjer for utredning og behandling av bipolar lidelse:
<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/bipolare-lidingar/forord>

Orfiril (valproat) ved bipolar lidelse

Orfiril long kapsler brukes ved behandling av bipolar lidelse:

- Til behandling av moderat til alvorlig manisk episode eller mixed (blandet) episode med både mani og depresjon samtidig. Blir da ofte kombinert med et antipsykotisk legemiddel
- Til behandling av depressive episoder ved bipolar lidelse type 1. Det er noe usikkert om Orfiril har god nok effekt brukt som eneste medikament, men kan evt kombineres med et antidepressiva
- Til forebygging av nye sykdomsepisoder, men lang tids forebyggende effekt er ikke godt nok undersøkt

Frarådes til kvinner i fertil alder pga fosterskadelig effekt

HVA ER ORFIRIL OG HVORDAN VIRKER DET?

Valproat ble opprinnelig syntetisert i 1881, men første gang tatt i bruk i 1963 for epilepsi. Fra 1966 kom de første rapportene om stemningsstabiliserende effekt.

Orfiril har vært brukt ved behandling for bipolar lidelse type 1 i mange år og har også forebyggende effekt i forhold til migrene.

Orfiril virker ved at det gir en endring av nivå og funksjon av signalstoffet GABA i hjernen og økt effekt av signalstoffet serotonin. Det gir også en reduksjon av kortisolnivået (stresshormon) og beskytter hjernevevet mot den toksiske (skadelige) effekten av depresjon og mani.

Orfiril har mange av de samme positive effektene som beroligende medikamenter har (som Valium, Sobril osv), men uten å gi de negative effektene som disse medikamentene er kjent for (som fare for misbruk, samt toleranseutvikling som gir dårligere virkning over tid).

BEHANDLINGEN

Orfiril long kapsler kan tas kun om kvelden, eller to ganger daglig. Kapslene kan svelges hele, eller en kan åpne kapselen og innholdet kan blandes i drikke. Kapslene, eller innholdet i kapslene, må ikke tygges eller knuses.

Før oppstart med Orfiril kan det tas blodprøve for å undersøke leverfunksjon og nivå av blodplater. Underveis i behandlingen kan det tas blodprøve for å se mengde medikament i blodet (serumkonsentrasjon) for å bestemme videre dosering, samt

kontroll av leverprøver og blodplater.

DOSERING:

Ved mani: Start med Orfiril long kapsler 600 mg kveld og øk med 300 mg med 1-3 dagers mellomrom til effekt ved mani. Effektiv dose er som oftest mellom 1500-2400 mg.

Ved depresjon: Øk fra 600 mg til 900-1200 mg. Deretter videre dosering ut fra klinisk effekt og serumkonsentrasjonsbestemmelse.

Behandlingen fortsetter så lenge en mener det er behov for å behandle eller forebygge stemnings-svingninger.

Hvis du ønsker å avslutte behandling med Orfiril long kapsler, kan du trapp ned i løpet av 1-2 uker ved å redusere dosen med 300 mg av gangen.

BIVIRKNINGER

Orfiril tåles vanligvis godt i vanlig dosering. De vanligste bivirkningene er:

- Redusert appetitt
- Kvalme
- Tremor (skjelving)
- Søvnighet
- Håravfall
- Vektøkning eller vektreduksjon
- Blåmerker
- Svimmelhet
- Hodepine

En sjelden, men alvorlig bivirkning er leversvikt. Det er derfor anbefalt å kontrollere leverprøver noen uker etter at du startet opp medisinering med Orfiril.

ORFIRIL OG ANDRE LEGEMIDLER

Noen legemidler kan samvirke med Orfiril. For å undersøke selv om medisinene du bruker fungerer sammen med Orfiril, kan du bruke nettstedet <http://www.interaksjoner.no/>

ALKOHOL: Ved kombinasjon med Orfiril kan den beroligende og søvndyssende effekten av alkohol bli sterkere. Alkohol bør unngås når en har bipolar lidelse fordi det kan utløse eller forverre stemningssvingninger

GRAVIDITET OG AMMING

GRAVIDITET: Orfiril er et kjent teratogent (fosterskadelig) legemiddel, og det anbefales at medikamentet ikke brukes av kvinner i fertil alder (alder der en kan bli gravid)

Barn som blir eksponert for valproat under svangerskapet har en høy risiko for alvorlige utviklingsforstyrrelser og medfødte misdannelser.

Hvis du bruker Orfiril og nylig har blitt gravid, anbefales rask avslutning uten nedtrapping. Det vil da være økt risiko for nye sykdomsepisoder, slik at annen behandling bør starte samtidig hvis du ønsker å forebygge nye sykdomsepisoder

Annen egnet behandling for kvinner som ønsker å bli gravid er Lamictal eller litium

AMMING: Det anses som lite sannsynlig at det ammende barnet vil påvirkes av morens bruk av Orfiril. De fleste anbefalingene angir at Orfiril er forenelig med amming.

Har du spørsmål rundt legemidler og graviditet/amming, anbefales nettstedet: **Trygg Mammamedisin** (<https://www.tryggmammamedisin.no/>)

FYSISK HELSE

Det anbefales regelmessig helsesjekk hos fastlege pga økt risiko for hjertekarr-lidelse og diabetes type 2 når en har bipolar lidelse. Helsesjekken kan inneholde følgende:

- Fettstoffer i blodet
- Blodsukker
- Vekt
- Livvidde
- Blodtrykk
- Røyking og alkoholforbruk